

== Fylkesmannen
== i Østfold

TILSYNSRAPPORT

Skolens arbeid med elevenes utbytte
av opplæringen og skolebasert
vurdering

Sarpsborg kommune - Sandesundsveien barneskole

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	3
1. Innledning	4
2. Om tilsynet med Sarpsborg kommune – Sandesundsveien barneskole.....	4
2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler.....	4
2.2 Tema for tilsynet.....	4
2.3 Om gjennomføringen av tilsynet	5
3. Skolens arbeid med opplæringen i fag	5
3.1 Rettslige krav	5
3.2 Fylkesmannens undersøkelser	7
3.3 Fylkesmannens vurderinger.....	9
3.4 Fylkesmannens konklusjon.....	11
4. Undervisvurdering for å øke elevens læringsutbytte	11
4.1 Rettslige krav	11
4.2 Fylkesmannens undersøkelser	12
4.3 Fylkesmannens vurderinger.....	14
4.4 Fylkesmannens konklusjon.....	16
5. Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning	17
5.1 Rettslige krav	17
5.2 Fylkesmannens undersøkelser	17
5.3 Fylkesmannens vurderinger.....	19
5.4 Fylkesmannens konklusjon.....	20
6. Vurdering av behov for særskilt språkopplæring	21
6.1 Rettslige krav	21
6.2 Fylkesmannens undersøkelser	21
6.3 Fylkesmannens vurderinger.....	23
6.4 Fylkesmannens konklusjon.....	23
7. Skolebasert vurdering	24
7.1 Rettslige krav	24
7.2 Fylkesmannens undersøkelser	25
7.3 Fylkesmannens vurderinger.....	28
7.4 Fylkesmannens konklusjon.....	31
8. Rett til innsyn i sakens dokumenter	31
Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget.....	32

Sammendrag

Tema for dette tilsynet er skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen og skolebasert vurdering. Det overordnede formålet med tilsynet er å bidra til at alle elever får et godt utbytte av opplæringen. Det er gjennomført tilsyn med om Sarpsborg kommune – Sandesundsveien barneskole oppfyller de kravene i opplæringsloven med forskrifter som skal sikre dette.

Fylkesmannens vurdering og konklusjoner er basert på skriftlig dokumentasjon, skolens egenvurdering i Reflex og opplysninger fra intervju. Sarpsborg kommune – Sandesundsveien barneskole mottok en foreløpig tilsynsrapport der det fremkom at det var avdekket regelverksbrudd i tilsynet. Skolen har under og etter tilsynet arbeidet for å rette regelverksbruddene. Fylkesmannen har fått tilbakemelding på den foreløpige tilsynsrapporten fra Sarpsborg kommune og Sandesundsveien barneskole, og mottatt redegjørelse for og dokumentasjon på det arbeidet skolen har gjennomført.

Sandesundsveien barneskole har gjennom dokumentasjonen som er sendt inn som svar på foreløpig tilsynsrapport, fulgt opp punktene som ble påpekt i den foreløpige tilsynsrapporten.

1. Innledning

Fylkesmannen åpnet 10.08.2017 tilsyn med skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen i Sarpsborg kommune. Undersøkelsene har vært på skolenivå ved Sandesundsveien barneskole, Varteig barne- og ungdomsskole og på skoleeiernivå.

Felles nasjonalt tilsyn 2014-17 handler om skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen og består av tre områder for tilsyn: Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen og skolebasert vurdering (som denne rapporten omhandler), samt forvaltningskompetanse. Utdanningsdirektoratet har utarbeidet veiledningsmateriell¹ knyttet til tilsynet, og Fylkesmannen har gjennomført informasjons- og veiledningssamlinger.

Det er skoleeier som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Skoleeier er derfor adressat for denne tilsynsrapporten.

2. Om tilsynet med Sarpsborg kommune – Sandesundsveien barneskole

2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler

Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kap. 10 A. Fylkesmannens tilsyn på opplæringsområdet er lovlighetstilsyn jf. kommuneloven § 60 b. Fylkesmannens tilsyn med offentlige skoler er myndighetsutøvelse og skjer i samsvar med forvaltningsrettens regler for dette.

I de tilfeller Fylkesmannen konkluderer med at et rettslig krav ikke er oppfylt, betegnes dette som brudd på regelverket, uavhengig av om det er opplæringsloven eller forskrifter fastsatt i medhold av denne, som er brutt.

2.2 Tema for tilsynet

Temaet for tilsynet er rettet mot skolens kjernevirksomhet: skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen. Det overordnede formålet med tilsynet er å bidra til at alle elever får et godt utbytte av opplæringen.

Hovedpunkter i tilsynet vil være:

- Skolens arbeid med opplæringen i fag
- Underveisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte
- Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning
- Vurdering av behov for særskilt språkopplæring
- Skoleeiers system for å vurdere og følge opp at kravene blir etterlevd

Tilsynet skal bidra til at skoleeier som ansvarlig sørger for at elevene:

- får kjennskap til og opplæring i målene som gjelder for opplæringen
- får tilbakemeldinger og involveres i eget læringsarbeid for å øke sitt utbytte av opplæringen
- får vurdert kontinuerlig hvilket utbytte de har av opplæringen

¹ <http://www.udir.no/Regelverk/regelverk/tilsyn/>

- blir fulgt opp og får nødvendig tilrettelegging når utbytte av opplæringen ikke er tilfredsstillende

I tilsynet vurderer vi om elevene får dette på Sandesundsveien barneskole. Vi vurderer også om skoleeier har et forsvarlig system for å vurdere og følge opp at elevene får slik opplæring og oppfølging på alle skoleeiers skoler. Vi ser på om skoleeier skaffer seg informasjon om praksis på skolene, vurderer om skolene følger regelverket og setter inn tiltak dersom de ikke følger regelverket. Vi vurderer om skoleeier gjør dette tilstrekkelig og ofte nok til å sikre at skolene følger regelverket.

Manglende etterlevelse av regelverket kan medføre at elevene ikke får realisert sine muligheter eller får lite utbytte av opplæringen.

2.3 Om gjennomføringen av tilsynet

Tilsyn med Sarpsborg kommune ble åpnet gjennom brev 10.08.2017. Skoleeier er blitt pålagt å legge frem dokumentasjon for Fylkesmannen med hjemmel i kommuneloven § 60 c.

Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner er basert på skriftlig dokumentasjon og opplysninger fra intervju, se vedlegg.

3. Skolens arbeid med opplæringen i fag

3.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med opplæringen i fag. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Rektor skal sikre at opplæringens innhold er knyttet til kompetansemål i faget

Undervisningspersonalet skal tilrettelegge og gjennomføre opplæringen etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06), jf. opplæringsloven § 2-3 og forskrift til opplæringsloven § 1-1. Det betyr at opplæringen skal ha et innhold som bygger på kompetansemålene i læreplanen og bidrar til at disse blir nådd. Rektor må organisere skolen slik at dette blir ivaretatt, jf. opplæringsloven § 2-3.

Rektor skal sikre at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæring og hva som blir vektlagt i vurdering av elevens kompetanse.

Underveisvurdering skal brukes som et redskap i læreprosessen og bidra til å forbedre opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-11. Eleven skal kjenne til hva som er målene for opplæringen og hva som vektlegges i vurderingen av hans eller hennes kompetanse, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Det betyr at elevene må kjenne til kompetansemålene i læreplanene for fagene, og at de er grunnlaget for vurderingen av elevens kompetanse. De skal også kjenne til hva læreren vektlegger når læreren vurderer et arbeid. Fra og med 8. trinn skal elevene kjenne til hva som skal til for å oppnå de ulike karakterene. Rektor må organisere skolen for å sikre at undervisningspersonalet formidler dette til elevene.

Rektor skal sikre at opplæringen dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet / i faget og de individuelle opplæringsmålene i IOP.

Undervisningspersonalet skal tilrettelegge og gjennomføre opplæringen etter LK06, jf. opplæringsloven § 2-3 og forskrift til opplæringsloven § 1-1. For de fleste fag i grunnskolen og for noen fag i videregående skole er kompetansemålene satt per hovedtrinn eller etter flere års opplæring. I slike tilfeller må rektor sikre at elevene får opplæring i alle kompetansemålene i faget / på hovedtrinnet gjennom opplæringsløpet. En elev som får spesialundervisning, kan ha unntak fra kompetansemålene i de ordinære læreplanene, jf. opplæringsloven § 5-5. Gjeldende opplæringsmål for eleven skal fremgå av en individuell opplæringsplan (IOP). Skolen må sikre at elevens opplæring dekker de individuelle opplæringsmålene.

Alle elever som har vedtak om spesialundervisning, skal ha IOP.

Skolen skal utarbeide en individuell opplæringsplan (IOP) for alle elever som får spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-5. Det må fremgå av IOP-en hvilket tidsintervall den gjelder for.

Innholdet i IOP-en skal samsvare med enkeltvedtaket når det gjelder innholdet i opplæringen og synliggjøre eventuelle avvik fra LK06.

IOP-en skal vise mål for og innholdet i opplæringen og hvordan opplæringen skal gjennomføres, jf. opplæringsloven § 5-5. Reglene for innhold i opplæringen gjelder så langt de passer for spesialundervisningen. Det kan medføre at målene for opplæringen avviker fra kompetansemålene i læreplanene i LK06.

Før skolen/skoleeier gjør et enkeltvedtak om spesialundervisning, skal PPT utarbeide en sakkyndig vurdering. Den sakkyndige vurderingen skal gi tilrådning om innholdet i opplæringen, blant annet realistiske opplæringsmål for eleven og hvilken opplæring som gir eleven et forsvarlig opplæringstilbud. Vedtaket om spesialundervisning skal bygge på den sakkyndige vurderingen, og eventuelle avvik må begrunnes. Vedtaket om spesialundervisning fastsetter rammene for opplæringen og dermed innholdet i IOP-en. IOP-en kan først tas i bruk etter at det er fattet enkeltvedtaket om spesialundervisning.

IOP-en må ha egne mål for opplæringen når elevens opplæring avviker fra ordinære læreplaner, og skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at IOP-en er samordnet med den ordinære opplæringens (klassens) planer.

Reglene om innhold i opplæringen (kompetansemålene i læreplanene) gjelder for spesialundervisning så langt de passer, jf. § 5-5 i opplæringsloven. Skolen skal legge vekt på utviklingsmulighetene for eleven og de opplæringsmålene som er realistiske innenfor det samme totale undervisningstimetallet som for andre elever, jf. opplæringsloven § 5-1. Den individuelle opplæringsplanen skal vise målene for opplæringen, jf. opplæringsloven § 5-5. Dersom vedtaket om spesialundervisning ikke inneholder avvik fra LK06, eller bare angir færre kompetansemål i et fag enn i den ordinære læreplanen, må dette også komme klart frem i IOP-en. Det må også komme klart frem i hvilke fag eller deler av fag eleven eventuelt skal følge ordinær opplæring (i klassen). Skolen må ha en fremgangsmåte som angir hvordan spesialundervisningen og den ordinære opplæringen skal ses i sammenheng / arbeide sammen i slike tilfeller. Fremgangsmåten må være kjent og innarbeidet av de som har ansvaret for å utvikle IOP-en og for å gjennomføre opplæringen.

3.2 Fylkesmannens undersøkelser

Sandesundsveien barneskole er en skole med fokus på bruk av digital teknologi, og hvor bruk av nettbrett står sentralt i undervisningen. I tilsynet fikk Fylkesmannen en innføring i de forskjellige digitale verktøy skolen baserer seg på, og hvordan disse fungerer i en praktisk undervisningssammenheng. Skolen har iPad som digital plattform. Noen av de mest sentrale appene som blir brukt ved skolen, er iThoughts, Showbie, Explain everything, Kidspiration, og GarageBand.

Rektor skal sikre at opplæringens innhold er knyttet til kompetansemål i faget. Rektor skal sikre at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæring og hva som blir vektlagt i vurdering av elevens kompetanse.

Skolen har som nevnt en utstrakt bruk av iPad. Gjennom intervjuene kommer det frem at lærerne ved skolen bruker iPad på samme måte, med de samme appene. Skolen har en felles fremgangsmåte for å strukturere innholdet i undervisningstimene, hvor informasjon om mål og vurderingsgrunnlag er to av elementene. Dette gjøres via en mal i appen iThoughts. Til sammen dekker strukturen i iThoughts disse områdene: Tema for undervisningen, læringsmålene, kriterier, læringsaktivitet, og oppsummering/vurdering.

Gjennom appen iThoughts informerer lærerne elevene om hvilke mål opplæringen skal nå, og disse iThoughts-filene deles med elevene og er tilgjengelig for skolens ansatte. Gjennom intervjuene kommer det frem at lærerne bryter ned kompetansemålene til språklige formuleringer som er forståelige for elevene på det trinnet lærerne underviser på. Det kommer frem gjennom dokumentasjonen at også ukeplanene viser mål for undervisningen, i utvalgte fag.

Når det gjelder hva som blir vektlagt i vurderingen av elevenes kompetanse, er også dette et av de elementene som fremgår av undervisningsstrukturen i iThoughts. Gjennom punktene «kriterier» og «oppsummering/vurdering» kommer det frem i tekst og illustrasjon hva som skal ligge til grunn for vurderingene av elevene.

Filene fra iThoughts-appen er tilgjengelig også for rektor, enten direkte fra den enkelte lærer, eller fra læringsplattformen Showbie, hvor filene lastes opp. Gjennom intervju med rektor kommer det frem at skolens ledelse sikrer at disse filene ligger til grunn for undervisningen.

Rektor skal sikre at opplæringen dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet / i faget og de individuelle opplæringsmålene i IOP.

Gjennom dokumentasjonen kommer det frem at skolen utarbeider årsplaner, periodeplaner og ukeplaner i fag, men årsplaner og periodeplaner fungerer på samme nivå ved skolen. Årsplan/periodeplan i musikk for 7. trinn er delt inn i seks kolonner: «Uke», «kompetansemål», «tema», «arbeidsmetode», «utstyr» og «vurdering». Alle kolonnene inneholder informasjon, i vurderingskolonnen er det ført opp hva læreren skal se etter for å kunne vurdere elevene. Periodeplanen for 5. trinn i musikk er bygget opp på samme måte.

Årsplanen i matematikk på 7. trinn inneholder kolonnene «uke», «kompetansemål», «tema» og «læringsmål». Årsplanen i matematikk for 5. trinn er bygget opp at kolonnene «tid», «tema», «kompetansemål», «læringsmål», «aktivitet, metode, læringsressurser»

og «vurdering». Alle kolonnene i årsplanene i matematikk var fylt ut med innhold. Periodeplanen i matematikk for 2. trinn inneholder kolonnene «uke», «tema», «kompetansemål», «delmål», «arbeidsform» og «vurdering». Også her er alle kolonnene fylt ut.

Når det gjelder engelsk, inneholder årsplanen temaene «uker», «tema», «kilder», «arbeidsmåter», «grammatikk», «læreplanmål» og «vurdering», mens periodeplanen for engelsk på 5. trinn inneholder kolonnene «uke», «aktiviteter/tema» og «læringsmål».

Det kommer frem gjennom intervjuene at lærerne ved skolen for noen år siden utarbeidet nye års- og periodeplaner. Det kommer videre frem at i tiden etter denne gjennomgangen, har det vært opp til den enkelte lærer å finne frem til endringer i læreplanen, og implementere dette i egne års- og periodeplaner. I intervju med rektor kommer det frem at som nytilsatt, ser rektor at det er påkrevet med en rutine for å sjekke fra ledelsens side at endringer i KL06 er ivarettatt, men at en slik rutine enda ikke er på plass.

Alle elever som har vedtak om spesialundervisning, skal ha IOP. Innholdet i IOP-en skal samsvare med enkeltvedtaket når det gjelder innholdet i opplæringen og synliggjøre eventuelle avvik fra LK06. IOP-en må ha egne mål for opplæringen når elevens opplæring avviker fra ordinære læreplaner.

I dokumentasjonen skolen har oversendt i forbindelse med tilsynet, ligger det eksempler på saker om spesialundervisning. For de vedtakene om spesialundervisning Fylkesmannen har mottatt, har elevene fått utarbeidet IOP. Det kommer også frem gjennom denne dokumentasjonen at IOP-ene har informasjon om omfanget av den spesialpedagogiske opplæringen, og informasjon om egne mål der opplæringen avviker fra Kunnskapsløftet.

Gjennom intervju med rektor kommer det frem at det ikke er fattet vedtak om spesialundervisning som avviker fra tilrådingen i sakkyndig vurdering mens han har vært ved skolen.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at IOP-en er samordnet med den ordinære opplæringens (klassens) planer.

Gjennom intervjuene kommer det frem at skolen ikke har noe eget rutinedokument for samordning mellom IOP og den ordinære klassens planer, men at det er et tett samarbeid mellom kontaktlærere og spesialpedagogiske lærere om elever med vedtak om spesialundervisning. Intervjuene viser også at det er satt opp faste møtepunkter mellom kontaktlærere og spesialpedagogiske lærere, hvor planene for opplæringen koordineres og samordnes.

Etter foreløpig rapport

Sandesundsveien barneskole har svart på foreløpig tilsynsrapport gjennom en redegjørelse fra skoleledelsen, og beskrivelse av nye rutiner. Dokumentet «Årshjul for skolebasert vurdering» inneholder nye rutiner for læreplanarbeidet. Her kommer det frem at årsplanene, halvårsplanene og ukeplanene revideres med jevne mellomrom, og

at rektor har ansvaret for dette arbeidet. En kontroll på at dette arbeidet er gjort skal signeres og arkiveres som dokumentasjon på at arbeidet er gjennomført.

3.3 Fylkesmannens vurderinger

Rektor skal sikre at opplæringens innhold er knyttet til kompetansemål i faget. Rektor skal sikre at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæring og hva som blir vektlagt i vurdering av elevens kompetanse.

Sandesundsveien barneskole har gjennom flere år arbeidet med bruk av iPad i undervisningen, og lagt til rette for at bruk av nettbrett og annen type digital teknologi skal kunne bli en sentral del av opplæringen. Det er Fylkesmannens vurdering at måten denne teknologien er implementert på, gjør det mulig for lærere og ledelse ved skolen å ivareta noen konkrete lovkrav på en egnet måte. Spesielt gjennom bruken av appene iThoughts og Showbie lager skolen et system som er lett å navigere i både for elever og lærere, og som gjør undervisningen i klasserommene enkelt tilgjengelig for skolens ledelse.

Gjennom intervjuene samlet sett, kommer det frem at lærerne ved skolen forholder seg på samme måte til bruken av appene i undervisningen, og informerer om de samme elementene til elevene. Som nevnt tidligere brukes iThoughts som utgangspunkt for å informere elevene om blant annet læringsmålene opplæringen er knyttet til, og kriteriene som ligger til grunn for lærernes vurdering av elevene. Filene som opplæringen baserer seg på, er tilgjengelig for skolen ledelse enten gjennom direkte deling av filene fra iPad til iPad, men også gjennom plattformen Showbie. Showbie er en plattform hvor filer kan lastes opp og deles, hvor også elevene får tilgang til disse filene.

Det kommer frem gjennom intervjuene både med rektor og med de ansatte ved skolen at disse filene gjøres tilgjengelig. Det er vår vurdering at skolens ledelse gjennom undersøkelse av innholdet i disse filene har tilgang til strukturen for undervisningen i timene, og gjennom dette sikrer at lærerne gir elevene informasjon om målene for opplæringen, og at lærerne også informerer elevene om vurderingskriterier.

Rektor skal sikre at opplæringen dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet / i faget og de individuelle opplæringsmålene i IOP.

Det kommer frem gjennom intervjuene at lærerne for noen år siden hadde en større gjennomgang av de lokale læreplanene i fagene, og gjennom dokumentasjonen i tilsynet kommer det frem at skolen har årsplaner og periodeplaner som knytter opplæringens innhold til kompetansemålene. Imidlertid kommer det også frem gjennom intervjuene at det i stor grad har vært opp til den enkelte lærer å sørge for oppdatering av de lokale læreplanene innenfor sine fag.

I intervjuet med rektor kommer det frem at en sikring av dette ikke var på plass da han tiltrådte, og at det ikke har vært mulig å få på plass en rutine for dette på de få månedene han har vært i stillingen. Rektor ser imidlertid betydningen av å få på plass en slik rutine, og opplyser i intervjuet at dette er under utarbeidelse.

Gjennom dokumentasjonen er det tydelig at de forskjellige trinnene og de forskjellige fagene har noe ulik utforming av sine års- og periodeplaner. Det er ikke noe i veien for å

utforme disse planene ulikt fra fag til fag eller fra trinn til trinn, men et minimumskrav for at de skal kunne brukes i et sikringsarbeid, er at planene inneholder en kobling mellom kompetansemålene i Kunnskapsløftet og nedbrutte mål for undervisningen. Ikke alle de lokale læreplanene ved skolen inneholder informasjon om hvilke kompetansemål som knyttes til undervisningen i den enkelte periode, og dette vil gjøre det vanskeligere for skolens ledelse å sikre at alle kompetansemålene blir ivaretatt gjennom opplæringsløpet.

Alle elever som har vedtak om spesialundervisning, skal ha IOP. Innholdet i IOP-en skal samsvare med enkeltvedtaket når det gjelder innholdet i opplæringen og synliggjøre eventuelle avvik fra LK06. IOP-en må ha egne mål for opplæringen når elevens opplæring avviker fra ordinære læreplaner.

På bakgrunn av dokumentasjonen som fremkommer i tilsynet, er det vår vurdering at elever som har vedtak om spesialundervisning ved skolen, også har fått utarbeidet IOP. I de sakene Fylkesmannen har fått oversendt, er det også samsvar mellom enkeltvedtakene og IOP-ene når det gjelder innholdet i opplæringen, med hensyn på omfang og avvik fra Kunnskapsløftet.

Det er også vår vurdering at IOP-ene har egne mål for opplæringen når elevenes opplæring avviker fra ordinære læreplaner.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at IOP-en er samordnet med den ordinære opplæringens (klassens) planer.

Som nevnt i forrige kapittel, viser intervjuene at skolen ikke har noen skriftlig rutine for å sikre at IOP-ene er samordnet med den ordinære opplæringens planer. Imidlertid kommer det også frem gjennom intervjuene at lærerne har konkrete tidspunkter for når denne samordningen skal skje. Det samarbeides også om lekser for elever med IOP, slik at opplæringen samlet sett får preg av helhet for elever med spesialundervisning. Det er vår vurdering at elever med spesialundervisning har et fokus ved skolen, og at undervisningen, arbeid med mål og vurderingskriterier i like stor grad gjelder for elever med spesialundervisning, som det gjør for elever innenfor ordinær undervisning.

Etter foreløpig rapport

Gjennom skolens tilsvarende på foreløpig tilsynsrapport, har skolen redegjort for nye prosedyrer når det gjelder arbeidet med lokale læreplaner. Gjennom skolens redegjørelse og dokumentet «Årshjul for skolebasert vurdering» kommer det frem en tydelig måte å jobbe med læreplanene på, hvor rektor er ansvarlig for arbeidet, og følger systematisk opp at dette er gjort.

Det er vår vurdering at tiltakene skolen har iverksatt etter foreløpig rapport er egnet til å lukke bruddet som ble påpekt i foreløpig tilsynsrapport.

3.4 Fylkesmannens konklusjon

På bakgrunn av den informasjonen som har fremkommet i tilsynet, er det Fylkesmannens konklusjon at rektor ved Sandesundsveien barneskole sikrer at opplæringens innhold er knyttet til kompetansemålene i faget, og at rektor sikrer at undervisningspersonalet ivaretar elevenes rett til å kjenne til mål for opplæringen og hva som blir vektlagt i vurderingen av elevenes kompetanse.

Det er videre vår konklusjon at rektor sikrer at opplæringen dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet og de individuelle opplæringsmålene i IOP.

Det er i tillegg vår konklusjon at Sandesundsveien barneskole utarbeider IOP for alle elever som har vedtak om spesialundervisning, at innholdet i IOP-ene samsvarer med enkeltvedtaket, og at IOP-ene har egne mål for opplæringen når elevens opplæring avviker fra de ordinære læreplanene. Skolen har også en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at IOP-ene er samordnet med den ordinære opplæringens planer.

4. Underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte

4.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte av opplæringen. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Elevene skal få veiledning i hvilke kompetansemål fra LK06 eller mål i IOP-en som opplæringen er knyttet til.

Elevene skal gjøres kjent med målene for opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Dette gjelder for alle årstrinn og gjelder også for elever med individuelle mål i en IOP. Elevene skal gjøres i stand til å forstå hva de skal lære, og hva som er formålet med opplæringen. Lærerne gjennomfører opplæringen og må kommunisere dette til elevene.

Elevene skal få veiledning i hva det legges vekt på i vurderingen i faget.

Eleven skal kjenne til hva som vektlegges i vurderingen av hans eller hennes kompetanse, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Det betyr at elevene skal kjenne til hva som kjennetegner ulik grad av kompetanse, og hva det legges vekt på i vurderingen av en prestasjon. Kravet til at det skal være kjent for eleven, innebærer at det ikke holder at informasjonen ligger på Internett eller kan fås ved å spørre læreren. Lærerne må kommunisere grunnlaget for vurderingen til elevene.

Elevene skal få tilbakemeldinger på hva de mestrer, og veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse.

Vurderingen underveis i opplæringen skal gi god tilbakemelding og rettledning til eleven og være et redskap i læreprosessen, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 3-2 og 3-11. Underveisvurdering skal bidra til at eleven øker sin kompetanse i fag, jf. forskriften § 3-11. Underveisvurderingen skal gis løpende og systematisk, den kan både være skriftlig

og muntlig, skal inneholde begrunnet informasjon om kompetansen til eleven og skal gis med sikte på faglig utvikling.

Elevene skal involveres i vurderingen av eget læringsarbeid.

Elevene skal delta aktivt i vurderingen av eget arbeid, egen kompetanse og egen faglig utvikling, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-12. Lærerne må sørge for at elevene involveres i dette. Elevens egenvurdering skal være en del av undervisvurderingen.

Elevene skal fra og med 8. årstrinn få halvårsvurdering midt i opplæringsperioden i alle fag og på slutten av opplæringsåret i fag som ikke er avsluttet. Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne i halvårsvurderingen gir informasjon om elevenes kompetanse i fagene og veiledning om hvordan elevene kan øke kompetansen sin.

Halvårsvurdering i fag er en del av undervisvurderingen og skal uttrykke elevens kompetanse knyttet til kompetansemålene i læreplanverket, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-13. Halvårsvurdering skal også gi veiledning i hvordan eleven kan øke kompetansen sin i faget.

Halvårsvurdering uten karakter skal elevene få gjennom hele grunnopplæringen. Dette gjelder alle elever uavhengig av vedtak og type opplæring. Vurderingen kan være både skriftlig og muntlig.

Fra og med 8. årstrinn skal halvårsvurdering både med og uten karakter gjennomføres midt i opplæringsperioden og på slutten av opplæringsåret dersom faget ikke blir avsluttet. Halvårsvurderingen med og uten karakter gjenspeiler da den samme kompetansen.

Skolen må gjennomføre halvårsvurderinger på riktig tidspunkt og ha en innarbeidet fremgangsmåte for at innhold er i samsvar med forskriften.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at årsrapporten inneholder en vurdering av elevens utvikling ut fra målene i IOP-en.

For elever med spesialundervisning skal skolen, i tillegg til halvårsvurdering med og uten karakter, en gang i året utarbeide en skriftlig rapport. Rapporten skal blant annet gi vurdering av elevens utvikling i forhold til målene i IOP, jf. opplæringsloven § 5-5.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at årsrapporter gis på riktige tidspunkt og har et innhold i samsvar med forskriften.

4.2 Fylkesmannens undersøkelser

Elevene skal få veiledning i hvilke kompetansemål fra LK06 eller mål i IOP-en som opplæringen er knyttet til. Elevene skal få veiledning i hva det legges vekt på i vurderingen i faget.

Som nevnt i forrige kapittel, baserer skolen seg i stor grad på bruk av iPad når det gjelder struktur for undervisningen og den informasjonen som skal sikres gjennomgått i opplæringen. Spesielt iThoughts er sentral i denne sammenhengen. Det kommer frem gjennom presentasjonen Fylkesmannen fikk ved oppstarten av intervjuene ved skolen, at

appen inneholder maler for hva lærerne skal legge vekt på i undervisningen, når det gjelder strukturerte elementer. Her ligger informasjon om mål for undervisningen og informasjon om vurderingskriterier som faste elementer.

Det kommer frem gjennom intervjuene med de ansatte at iThoughts er en app som brukes aktivt ved skolen, og som er med på å strukturere undervisningen blant annet når det gjelder informasjon om mål og vurderingskriterier. At appene brukes på denne måten kommer også frem gjennom samtalene med elevene.

Når det gjelder veiledning om hvilke mål i IOP-en som opplæringen er knyttet til for elever med spesialundervisning, kommer det frem gjennom intervjuene at dette gjøres som en integrert del av undervisningen. Målene på IOP-en omformuleres av de ansatte der det synes hensiktsmessig.

Elevene skal få tilbakemeldinger på hva de mestrer, og veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse.

Skolens digitale plattform Showbie har en funksjon hvor elever og lærere kan laste opp filer og gjøre dem tilgjengelig for hverandre. Gjennom denne plattformen kan lærer og elever også kommunisere med hverandre en til en. Til denne plattformen laster elevene opp filene de jobber med i undervisningen, og i lekse. Filene som lastes opp av elevene er blant annet statiske tekstdokumenter, lydfiler av leste tekster, og filer hvor elevene viser frem hvordan de resonnerer rundt løsningen av f.eks. oppgaver i matematikk.

Det kommer frem gjennom intervjuene at dette er en utbredt måte å jobbe med lærestoffet på, og lærerne går gjennom filene elevene laster opp og gir tilbakemeldinger til elevene på dette, både når det gjelder hva elevene mestrer og veiledning i hva de må gjøre for å bli bedre.

Elevene skal involveres i vurderingen av eget læringsarbeid.

Gjennom dokumentasjonen viser eksempler på hvordan lærerne involverer elevene i vurdering av eget læringsarbeid. En av de mest utbredte måtene for lærerne å få en rask oversikt over hvordan elevene selv mener de kan noe, er «tommelsjekken», hvor elevene med et tommeltegn viser om de mener de kan stoffet eller ikke.

Det kommer også frem gjennom intervjuene at «to stjerner og et ønske» er en måte flere bruker både for å få frem hva elevene kan, og for å si noe om hva elevene kan jobbe mer med. Denne metoden brukes av elever for å gi en kameratvurdering, ved at elever gir hverandre tilbakemelding på presentasjoner og på den måten bidra til at elever selv involveres i vurderingen av læring.

Det kommer også frem at appen iThoughts brukes for å involvere elevene i eget læringsarbeid. Gjennom denne appen reflekterer lærerne sammen med elevene om elevenes læring, ofte også støttet med appen Kidspiration. Kidspiration er en annen type tankekart-app, hvor elevene kan legge inn bilde, video, tekst og tale.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne i halvårsvurderingen gir informasjon om elevenes kompetanse i fagene og veiledning om hvordan elevene kan øke kompetansen sin.

Det kommer frem gjennom intervjuene at lærerne ved Sandesundsveien barneskole gir elevene tilbakemeldinger løpende gjennom skoleåret, og gjennom elevsamtaler og utviklingssamtaler. I elev- og utviklingssamtalene får elevene en mer systematisk informasjon om kompetansen sin i fagene, og veiledning om hvordan elevene kan øke kompetansen sin.

Det kommer også frem gjennom intervjuene at elev- og utviklingssamtalene foregår to ganger i året, en gang midt i høstsemestret, og en gang midt på vårsemestret. Det er kontaktlærerne som gjennomfører disse samtalene, og som forberedelse henter kontaktlærerne inn informasjon fra lærere i andre fag.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at årsrapporten inneholder en vurdering av elevens utvikling ut fra målene i IOP-en.

I de sakene om spesialundervisning som skolen har sendt inn i forbindelse med tilsynet, inneholder årsrapporten en vurdering av elevens utvikling ut fra målene i IOP-en. Skolens system for håndtering av dokumentene rundt og oppfølgingen av spesialundervisning er bygget opp rundt IOP-ene, slik at både underveisvurdering og årsrapportering skrives inn i det samme dokumentet, knyttet til delmålene til elevene i det enkelte faget. Gjennom intervjuene kommer det også frem at skolen jobber konkret med oppfølgingen av elever med spesialundervisning, og at både spesialpedagogisk lærer og kontaktlærer er med i arbeidet med årsrapporteringene.

Etter foreløpig tilsynsrapport

Som tilsvar på dette punktet har Sandesundsveien barneskole sendt inn flere nye dokumenter. I «Årshjul for skolebasert vurdering» kommer det frem at halvårsvurdering av elevene skal gjennomføres i januar og juni, og at teamleder har ansvar for at dette gjøres. I dokumentet «Læreres bruk av halvårsvurderingsskjema – prosedyre Sandesundsveien barneskole» kommer det frem hvordan lærerne skal forholde seg til halvårsvurderingen og hva denne skal inneholde. Dokumentet inneholder klare retningslinjer for arbeidet med halvårsvurderingen, og ansvarliggjør både rektor, teamleder og kontaktlærere. «Halvårsvurdering 1.-7. klasse» er et skjema til bruk i halvårsvurderingen, som strukturerer denne, og hvor det også skal skrives under av rektor når halvårsvurderingen er gjennomført.

4.3 Fylkesmannens vurderinger

Elevene skal få veiledning i hvilke kompetansemål fra LK06 eller mål i IOP-en som opplæringen er knyttet til. Elevene skal få veiledning i hva det legges vekt på i vurderingen i faget.

Som nevnt tidligere, har Sandesundsveien barneskole bygget inn bruk av iPad som en sentral del av opplæringen. Det er Fylkesmannens vurdering at den gjennomgående bruken av iPaden, og en plan for hvilke apper som skal brukes i undervisningen, er med på å legge tydelig føringer på hvordan lærerne skal legge opp undervisningen. Disse føringene er materialisert i maler som lærerne bruker konkret i undervisningstimene. Blant elementene i disse malene, ligger punkter som omhandler mål for undervisningen og kriterier for vurdering.

Det kommer frem gjennom intervjuene at lærerne ved skolen bruker disse appene og malene som førende for undervisningen. Det er vår vurdering at denne bruken er et gjennomgående trekk ved skolen, og at de ansatte bruker iThoughts med tilhørende maler til å informere elevene om mål for opplæringen og hva det legges vekt på i vurderingen i faget.

Elevene skal få tilbakemeldinger på hva de mestrer, og veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse.

Det er Fylkesmannens vurdering at den digitale teknologien skolen har lagt til grunn for elevenes læringsarbeid, åpner opp for nye måter å drive opplæring på. Gjennom apper som iThoughts, Kidspiration, Explain everything, og plattformen Showbie, har lærerne ved skolen en mulighet til å komme tett innpå elevenes læring.

Gjennom tilsynet fikk Fylkesmannen presentert bruken av noen av appene, og måten disse kan hjelpe lærerne til å forstå elevenes læringsprosesser. Et eksempel er appen Explain everything, hvor elevene gjennomfører utregningen av et regnestykke i matematikk, og muntlig forklarer selv hva de gjør underveis i prosessen. Elevens muntlige forklaring sammen med utregningen på skjermen tas opp på en fil. Denne filen som da visuelt og auditivt illustrerer elevens resonnering frem til svaret, lastes opp til plattformen Showbie, hvor læreren ser gjennom filen. På denne måten blir læreren forberedt på hvordan eleven har tenkt, før læreren møter eleven dagen etter, og kan snakke med eleven om dette. Det er vår vurdering at skolen gjennom dette opplegger har mulighet til å gi god og konkret tilbakemelding til elevene om deres læring.

Elevene skal involveres i vurderingen av eget læringsarbeid.

Gjennom intervjuene kommer det frem forskjellige måter som brukes av lærerne for å involvere elevene i vurderingen av eget læringsarbeid. Det er en variasjon i metodene som er i bruk ved skolen, men det er vår vurdering at lærerne gjennomgående involverer elevene i vurderingen av eget læringsarbeid.

Også her spiller skolens bruk av iPad en rolle. Gjennom de forskjellige appene får elevene mulighet til på vise frem ikke bare sin egen læring, men også den vurderingen de gjør av det de har lært. Dette kommer frem gjennom refleksjoner lærerne gjør sammen med elevene, på bakgrunn av at lærerne har en god kjennskap til måten elevene løser oppgaver på.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne i halvårsvurderingen gir informasjon om elevenes kompetanse i fagene og veiledning om hvordan elevene kan øke kompetansen sin.

Gjennom dokumentasjonen kommer det frem at lærerne gir elevene informasjon om deres kompetanse i fagene, og veiledning om hvordan de kan øke kompetansen sin. Denne veiledningen får elevene løpende gjennom undervisningen, og gjennom elev- og utviklingssamtaler. Elev- og utviklingssamtalene gjennomføres omtrent midt i høstsemestret, og midt i vårsemestret.

Imidlertid viser dokumentasjonen også at skolen ikke gir elevene informasjon om deres kompetanse og veiledning om hvordan de kan øke kompetansen sin som en del av en formell halvårsvurdering. I opplæringsloven § 3-13 er det et krav om at skolen skal

gjennomføre halvårsvurdering midt i opplæringsperioden. Opplæringsperioden er her forstått som skoleåret. Skolen må gjerne gjennomføre elev- og utviklingssamtaler på de tidspunktene de gjør fremover også, men da må skolen ta hånd om lovkravet om halvårsvurdering separat. Det er Fylkesmannen sin vurdering at tidspunktet skolen gjennomfører elev- og utviklingssamtaler på, ikke kan regnes som halvårsvurdering for elevene.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at årsrapporten inneholder en vurdering av elevens utvikling ut fra målene i IOP-en.

Når det gjelder årsrapporteringen av elever med IOP, henger skolens praksis på dette området sammen med selve IOP-en. Skolen benytter seg at et system både for underveisvurdering og for årsrapportering for elever med spesialundervisning, som gjør at informasjon som erverves etter hvert i opplæringen legges til i egne rubrikker i elevens IOP. Det er vår vurdering at dette systemet systematiserer og samler vurderinger av elever med spesialundervisning på en måte som gjør dem egnet for å legge opp undervisningen året etter.

Det kommer frem gjennom intervjuene at det er en god struktur og oppfølging av elever med spesialundervisning ved skolen, og det er også vår vurdering at dette er tatt hånd om.

Etter foreløpig tilsynsrapport

I den dokumentasjonen Sandesundsveien barneskole har sendt inn som tilsvarende på foreløpig tilsynsrapport, kommer det frem at skolen har en tydelig og oversiktlig struktur på halvårsvurderingen. Skolen har i sine dokumenter gitt frister for gjennomføringen av denne vurderingen, og rammet inn vurderingen i tydelige prosedyrer. Det er vår vurdering at skolen med disse dokumentene legger et godt grunnlag ikke bare for det spesifikke arbeidet med halvårsvurderingene, men også for resten av arbeidet med underveisvurdering av elevene.

4.4 Fylkesmannens konklusjon

På bakgrunn av den informasjonen som har fremkommet i tilsynet, er det Fylkesmannens konklusjon at elevene ved Sandesundsveien barneskole får veiledning i hvilke kompetansemål eller mål i IOP-en som opplæringen er knyttet til, og om hva det legges vekt på i vurderingen i faget. Det er videre vår konklusjon at elevene også får tilbakemeldinger på hva de mestrer, veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse, og at elevene involveres i vurderingen av eget læringsarbeid.

Det er enn videre vår konklusjon at Sandesundsveien barneskole har en halvårsvurdering som gir informasjon om elevenes kompetanse i fagene og veiledning om hvordan elevene kan øke kompetansen sin.

Til slutt er det også vår konklusjon at skolen har en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at årsrapporten inneholder en vurdering av elevenes utvikling ut fra målene i IOP-en.

5. Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning

5.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Læreren skal, som en del av underveisvurderingen, vurdere om den enkelte eleven har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-11. Skolen må ha en kjent og innarbeidet fremgangsmåte slik at lærerne vurderer systematisk og løpende om elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert for elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, og basert på vurderingen må skolen eventuelt gjennomføre tiltak innenfor tilpasset opplæring.

Alle elever har krav på tilpasset opplæring, jf. opplæringsloven § 1-3. Dersom en elev ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, skal skolen først vurdere og eventuelt prøve ut tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen må se på om tiltak knyttet til arbeidsmåter, vurderingspraksis og arbeidsmiljø kan bidra til at eleven får tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Fremgangsmåten for dette må være kjent og innarbeidet. Dette skal skolen gjøre før eleven eventuelt blir henvist til PPT for en sakkyndig vurdering med tanke på spesialundervisning.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning og sikre at lærerne melder behov for spesialundervisning til rektor.

I noen tilfeller vil skolens vurdering og eventuelle utprøving av tiltak etter opplæringsloven § 5-4 konkludere med at eleven ikke kan få tilfredsstillende utbytte av opplæringen innenfor det ordinære opplæringstilbudet. Eleven har da krav på spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-1. Det er viktig at prosessen for å kunne gi spesialundervisning blir startet så snart som mulig etter at behovet for dette er avdekket. Undervisningspersonalet har derfor både plikt til å vurdere om en elev trenger spesialundervisning og å melde fra til rektor når det er behov for det, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen må ha en fremgangsmåte som er kjent og innarbeidet blant lærerne slik at de vurderer og melder behov for spesialundervisning.

5.2 Fylkesmannens undersøkelser

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Gjennom intervjuene kommer det frem at lærerne vurderer sine elever fortløpende og underveis i undervisningen, og snakker med kolleger hvis det er noe de lurer på når det gjelder vurdering av elevenes måloppnåelse. Flere trekker frem muligheten for å drøfte

elever i internt tiltaksteam. Flere trekker også frem at lærerne er lokalisert sammen på arbeidsrommet, slik at de enkelt kan snakke med hverandre der.

Det kommer videre frem gjennom intervjuene at det ikke har vært drøftet på skolenivå, eller i felles diskusjoner hva som ligger i tilfredsstillende utbytte. Det kommer også frem at skolen har vært i en situasjon frem til inneværende skoleår, hvor det har vært vanskelig å vurdere elevenes tilfredsstillende utbytte på et tilstrekkelig godt grunnlag. Mange omrokninger og mye sykdom har gjort at det har vært vanskelig å følge opp vurderingen av elevenes utbytte på en løpende og tilstrekkelig systematisk måte.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert for elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, og basert på vurderingen må skolen eventuelt gjennomføre tiltak innenfor tilpasset opplæring.

I skolens dokumentasjon ligger informasjon om kommunens tiltakskjedemodell og hvordan denne skal fungere. Tiltakskjedemodellen består av 4 faser eller nivåer. Første nivå er at pedagogisk kartleggingsskjema fylles ut, og at det gjennomføres forskjellige tester, avhengig av om utfordringene ligger i det språklige, matematiske eller atferdsmessige området. Etter kartleggingene skal tiltak drøftes på trinn, og tiltakene skal evalueres etter en periode. Om kontaktlærer har bekymring etter å ha gjennomført nivå 1, skal det leveres dokumentasjon til spesialpedagogisk veileder.

I nivå 2 i modellen, drøftes de tiltakene som har vært gjennomført på nivå 1, med internt tiltaksteam. Her er det nye tester og observasjoner av elevene. Til slutt i nivå 2 skal de nye tiltakene drøftes i internt tiltaksteam, og ved fortsatt bekymring skal kontaktlærer skrive en grundig pedagogisk rapport med evaluering av tiltak. På nivå 3 drøfter tiltaksteam det som har vært gjennomført på nivå 1 og 2 med PPT, og det bestemmes hva som skal gjøres videre. Nivå 4 utgjør henvisningen til PPT, hvor skolens kartlegginger legges ved.

Ifølge tiltakskjedemodellen er det kontaktlærer som er ansvarlig for å initiere og følge opp gjennom hele prosessen, frem til PPT overtar saken. Det kommer frem gjennom intervjuene at de ansatte kjenner til modellen, og gjør bruk av de nivåene som modellen er bygget opp av.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning og sikre at lærerne melder behov for spesialundervisning til rektor.

Det kommer frem gjennom intervjuene at tiltakskjedemodellen tar hånd også om dette punktet. Gjennom modellen er det tydeliggjort en prosedyre for vurdering og melding av behov for spesialundervisning til ledelsen, og i intervjuene både med de ansatte og med rektor kommer det frem at de ansatte ved skolen følger denne prosedyren.

Etter foreløpig tilsynsrapport

I sitt tilsvaer på foreløpig tilsynsrapport har Sandesundsveien barneskole sendt inn nye dokumenter. I dokumentet «Læreres systematiske og løpende vurdering av elevens utbytte av den ordinære opplæringen – prosedyre» kommer det frem hvordan skolen nå arbeider med vurderingen av elevenes tilfredsstillende utbytte. Innholdet i denne vurderingen, samt fremgangsmåter for dette arbeidet er beskrevet. Prosedyren ansvarliggjør også både rektor, teamleder, kontaktlærere, faglærere.

Det nevnte dokumentet refererer videre til to nye dokumenter. «Læreres bekymring for elevens utbytte av den ordinære opplæringen – prosedyre» og «Læreres bruk av halvårsvurderingsskjema». Det siste av disse to dokumentene ble beskrevet i forrige kapittel av denne rapporten. Det første inneholder beskrivelser av hvordan lærere skal gå frem hvis de er bekymret for elevens utbytte, og inneholder også informasjon om hvordan lærere skal gå frem for å melde fra om elever som kan ha behov for spesialundervisning.

Blant dokumentene skolen har sendt inn som tilsvaer på foreløpig tilsynsrapport ligger også dokumentet «Forberedelser, gjennomføring og etterarbeid med nasjonale prøver». Dokumentet informerer om at arbeidet med nasjonale prøver involverer både 4. og 6. trinn, i tillegg til 5. trinn hvor prøven gjennomføres. Dokumentet inneholder aktiviteter som skal gjennomføres gjennom året, og det er beskrevet hvilke roller som er ansvarlig for aktivitetene.

5.3 Fylkesmannens vurderinger

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Det kommer som nevnt tidligere frem gjennom intervjuene at lærerne vurderer elevenes læringsutbytte som en del av den kontinuerlige kommunikasjonen og tilbakemeldingen til elevene. Dette er det også vår vurdering at lærerne gjør. Imidlertid baserer denne vurderingen seg i stor grad på en individuell vurdering av hva som ligger i begrepet «tilfredsstillende utbytte». Fylkesmannen ser at lærerne snakker sammen om dette på trinnet, og med kolleger som også kjenner elevene, men hva som ligger i et tilfredsstillende utbytte har ikke vært gjenstand for diskusjon på tvers av trinn. Det kommer også frem gjennom egenrevisningene at det har vært vanskelig å få til en reell vurdering av elevenes tilfredsstillende utbytte, med bakgrunn i at det opp til inneværende skoleår har vært mange omrokkinger på timeplanen, på grunn av sykdom og annet.

Det er altså Fylkesmannens vurdering at lærerne utøver en vurderingspraksis opp mot et innhold av tilfredsstillende utbytte, men at innholdet i dette begrepet kan variere fra lærer til lærer og fra trinn til trinn. Dette gjør at elevene potensielt står i fare for å bli vurdert forskjellige, avhengig av hvilket trinn de går på. Det at elevene ikke har et tilfredsstillende utbytte, er gjennom kapittel 5 i opplæringsloven «terskelen» for at elevene skal bli vurdert for spesialundervisning, og det er sentralt at denne terskelen er så lik som mulig på tvers av kollegiet. Vurdering av tilfredsstillende utbytte skal gjøres som del av undervisningsvurderingen, og det er Fylkesmannens vurdering at tilfredsstillende utbytte er en del av undervisningsvurderingen ved skolen. Men for at vurderingen av tilfredsstillende utbytte skal kunne være løpende og systematisk, kreves det at

diskusjoner rundt dette løftes fra den enkelte trinn og altså gjøres til gjenstand for diskusjon på skolenivå.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert for elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, og basert på vurderingen må skolen eventuelt gjennomføre tiltak innenfor tilpasset opplæring.

Det er vår vurdering at Sandesundsveien barneskole har en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at de riktige elementene i undervisningen og læringsmiljøet blir vurdert for elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Det kommer frem gjennom intervjuene at tiltakskjedemodellen er godt kjent blant de ansatte, og at denne brukes gjennomgående for å vurdere elever opp mot behovet for spesialundervisning.

Det er også vår vurdering at skolen setter inn tiltak innenfor tilpasset opplæring, der elevene viser at de ikke har tilfredsstillende utbytte. Det avkreves gjennom tiltakskjedemodellen at skolen gjennomfører tiltak før elever meldes videre til PPT, og lærerne som har vært en del av tilsynet er bevisst dette kravet, og det er vår vurdering at skolen iverksetter tiltak før lærerne går videre i tiltakskjedemodellen.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning og sikre at lærerne melder behov for spesialundervisning til rektor.

Også når det gjelder fremgangsmåte for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning, og sikring av at lærerne melder behov for spesialundervisning til rektor, spiller etter vår vurdering tiltakskjedemodellen en rolle. Gjennom modellen beskrives en konkret prosedyre for hvordan lærerne skal gå frem i dette arbeidet, og det er vår vurdering at de ansatte ved skolen følger opp trinnene i denne prosedyren og forholder seg på samme måte til denne.

Etter foreløpig tilsynsrapport

I sitt tilsvarende på foreløpig tilsynsrapport har skolen sendt inn flere nye dokumenter. Gjennom disse dokumentene kommer det frem prosedyrer og arbeidsmåter som etter vår vurdering vil være med på å styrke arbeidet med vurderingen av elevenes tilfredsstillende utbytte. Dokumentene legger klare føringer på en felles forståelse og fremgangsmåte, og prosedyrene setter også krav til et daglig og kontinuerlig arbeid med dette.

Det er vår vurdering at de dokumentene og den redegjørelsen skolen har sent inn, er egnet til å lukke det regelverksbruddet som ble identifisert i foreløpig tilsynsrapport.

5.4 Fylkesmannens konklusjon

Med bakgrunn i den dokumentasjonen som har kommet frem gjennom tilsynet, er det Fylkesmannens konklusjon at Sandesundsveien barneskole har en fremgangsmåte som sikrer at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elevene har et tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Det er videre vår konklusjon at skolen har en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert for elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Skolen gjennomfører tiltak for de elevene som

ikke har tilfredsstillende utbytte, skolen har en innarbeidet fremgangsmåte for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning og sikrer at lærerne melder behov for spesialundervisning til rektor.

6. Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

6.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med å vurdere behov for særskilt språkopplæring. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk. For elever med behov for særskilt norskopplæring må en innarbeidet fremgangsmåte sikre at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring.

Elever i grunnopplæringen med annet morsmål enn norsk og samisk, har rett til særskilt norskopplæring til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den ordinære opplæringen på skolen, jf. opplæringsloven § 2-8. Om nødvendig har elevene også rett til morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Skoleeier har ansvaret for at kartleggingen av elevens norskferdigheter blir gjort før vedtaket om særskilt språkopplæring. I de fleste tilfeller er det skolen som gjennomfører kartleggingen. Skolen må også vurdere om eleven eventuelt har behov for morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Skolen må ha en kjent og innarbeidet fremgangsmåte som sikrer dette.

Elever med vedtak om særskilt språkopplæring skal få kartlagt sine norskferdigheter underveis i opplæringen.

Skolen skal også kartlegge eleven underveis i opplæringen når eleven får særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 2-8. Dette for å vurdere om eleven har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den vanlige opplæringen på skolen. Skolen må foreta en individuell vurdering av tidspunktet for dette.

6.2 Fylkesmannens undersøkelser

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk. For elever med behov for særskilt norskopplæring må en innarbeidet fremgangsmåte sikre at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring.

I Sarpsborg kommune er det Norsksenteret som tar seg av nyankomne elever til Norge og Sarpsborg med rettigheter etter § 2-8. Kartleggingen av ferdigheter i norsk for elever med annet morsmål enn norsk og samisk, blir foretatt av lærere fra Norsksenteret.

Gjennom samtaler og intervjuer blir det gjort rede for at skolen fatter vedtak om særskilt norskopplæring. Dette gjøres på grunnlag av kartlegginger og rapporter fra Norsksenteret, og i en dialog med foreldrene. Norsksenteret foretar også kartlegginger underveis i opplæringsløpet, mens skolen har oppfølginger med tester. Ut ifra språkferdighetene blir det vurdert hvor lenge elevene må være ved Norsksenteret. I intervjuer får vi informasjon om at mange strever og behøver å være der ett år eller to,

før de overføres til skolen. Overføringen begynner i god tid, og det avtales besøk hvor foreldrene har tilbud om å være med. Overføringen går over tid, slik at dette skal bidra til trygghet og relasjoner.

Skolen jobber i team rundt særskilt språkopplæring, og tilpasser undervisningen individuelt. Det utarbeides individuelle planer og lekser. Det gjennomføres uketester av elevene. De som kan skrive og lese gjør dette på papir, mens de som ikke kan det gjennomfører uketestene muntlig. Gjennom utviklingssamtaler foretas det en form for løpende kartlegging.

Det kartlegges også for tospråklig fagopplæring, men ikke automatisk for morsmål. I intervjuene fremkommer det at dette skjer eventuelt hvis det viser seg at elevene har vansker i læringen. I samarbeid med tospråklig faglærer forsøker skolen å finne ut om det buttrer i norskopplæringen eller om det er andre forhold som er utfordrende for eleven. Skulle det være tilfeller der det ikke oppnås god nok progresjon, snakker skolen først med eleven, så eventuelt gjennomføres det tester.

Ingen elever ved Sandesundsveien barneskole har ren morsmålsopplæring. Det er 62 elever med vedtak om særskilt norskopplæring, 59 elever med vedtak om tospråklig fagopplæring. Norsksenteret tildeler skolen timer til elever med behov for tospråklig fagopplæring, mens skolen tildeler timer til særskilt norskopplæring.

Det tildeles timer etter en totimersstandard, der det deles ut to timer pr klasse/gruppe som tilsvarer 6 timer pr trinn. Det tildeles noe ekstra for elever med vedtak etter § 2-8, men skolen mener det må mer ressurser til for å gi et godt nok utbytte.

Elever med vedtak om særskilt språkopplæring skal få kartlagt sine norskferdigheter underveis i opplæringen.

Norsksenteret foretar kartlegginger underveis i opplæringsløpet, mens skolen har oppfølginger med tester.

Etter foreløpig rapport

Det er Norsksentret som har det kommunale ansvaret for å kartlegge elevene med rett til særskilt norskopplæring, og som også har mange av lærerressursene til dette.

Tilbakemeldingen på foreløpig tilsynsrapport har derfor kommet fra skoleeier på dette punktet, og ikke direkte fra skolene.

Skoleeier redegjør i sin tilbakemelding for at kommunen faktisk kartlegger elever med rett til særskilt språkopplæring også for morsmålsopplæring, og tilbyr morsmålsopplæring der det er nødvendig. Undervisningen i morsmål har vært lagt til den skolen som har flest elever i aktuell språkgruppe, og de fleste semestrene har dette vært Sandesundsveien barneskole.

I dokumentene skoleeier har sendt Fylkesmannen etter foreløpig tilsynsrapport, ligger dokumentet «Flerspråklige elever i grunnskolen, Sarpsborg kommune». I dokumentet kommer det frem at elever vurderes for morsmålsopplæring, og at det gjøres vedtak om dette hvis det kommer frem gjennom kartleggingen at eleven har behov for en slik opplæring.

Gjennom tallene i GSI kommer det også frem at Sarpsborg kommune har tradisjon for å tilby morsmålsopplæring i en rekke forskjellige språk.

6.3 Fylkesmannens vurderinger

Skolen må ha en innarbeidet fremgangsmåte for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk. For elever med behov for særskilt norskopplæring må en innarbeidet fremgangsmåte sikre at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring.

Fylkesmannen vurderer at Sandesundsveien barneskole har en innarbeidet fremgangsmåte for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk. Denne vurderingen er gjort med bakgrunn i den fremlagte dokumentasjonen, intervjuene med skolens personale og gjennom rutinene til, og i samtale med, Norsksenteret i Sarpsborg kommune. Fylkesmannens vurdering er at her følger skolen og kommunen de lovfestede kravene.

For elever med behov for særskilt norskopplæring, ser vi ikke at skolen har en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring. Norsksenteret kartlegger behovet for tospråklig fagopplæring, men det kartlegges ikke automatisk eventuelt behov for morsmålsopplæring. Dette blir gjort hvis det skulle vise seg om elevene har vansker i læringen.

Elever med vedtak om særskilt språkopplæring skal få kartlagt sine norskferdigheter underveis i opplæringen.

Kartleggingen underveis i opplæringen blir gjennomført av Norsksenteret. Det er vår vurdering at dette ivaretar kravet i opplæringsloven på dette området.

Etter foreløpig tilsynsrapport

Gjennom den dokumentasjonen som har kommet frem i tilsynet samlet sett, er det vår vurdering at skoleeier via Norsksentret kartlegger elever med rett til særskilt språkopplæring, også opp mot behov for morsmålsopplæring.

6.4 Fylkesmannens konklusjon

Med bakgrunn i den informasjonen som fremkommer i tilsynet, er det Fylkesmannens konklusjon at Sandesundsveien barneskole sørger for at elever som ikke har norsk eller samisk som morsmål, får vurdert sitt behov for særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 2-8. Elevene kartlegges også for behov for tospråklig fagopplæring og morsmålsopplæring.

Fylkesmannen konkluderer også med at norskferdighetene til elever med vedtak om særskilt språkopplæring blir kartlagt underveis i opplæringen.

7. Skolebasert vurdering

7.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt og utdypet de rettslige kravene for tilsynet med skolebasert vurdering. Alle de rettslige kravene bygger på forskrift til opplæringsloven § 2-1.

Skolen skal velge tema for den skolebaserte vurderingen basert på en bred og samlet vurdering av om elevene når målene i læreplanverket (LK06).

Skolen skal jevnlig vurdere i hvilken grad organisering, tilrettelegging og gjennomføring av opplæringen bidrar til å nå målene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06), jf. forskrift til opplæringsloven § 2-1. I vurderingen må derfor skolen sammenholde resultatet av opplæringen med de mål og prinsipper som er formulert i læreplanverket. Denne vurderingen skal alltid, direkte eller indirekte, sikte mot å fremme elevenes utvikling og utbytte av læringen.

Som første del av å gjennomføre en skolebasert vurdering må skolen etablere et kunnskapsgrunnlag som reflekterer bredden av mål i læreplanverket.

Kunnskapsgrunnlaget må bygge på kilder som gir resultater fra faglige mål, og fra mål som omfatter elevenes trivsel og utvikling på andre områder enn de faglige. I tillegg til egne kilder har skolene tilgang til flere nasjonale kilder i Skoleporten, for eksempel Elevundersøkelsen.

Når skolen har fått et bredt kunnskapsgrunnlag, må de bruke dette til å foreta en samlet vurdering av i hvilken grad elevene når målene for opplæringen på ulike områder. Dette skal gi skolen et grunnlag til å reflektere og analysere helhetlig i hvor stor grad skolens elever har nådd målene i læreplanverket.

Basert på denne refleksjonen må skolen velge tema for den skolebaserte vurderingen. Skolen skal se på områder hvor skolen vurderer at endringer i skolens organisering, tilrettelegging og gjennomføring av opplæringen kan fremme elevenes utvikling og utbytte av opplæringen. Det vil si endringer som kan øke elevenes måloppnåelse. Valg av tema må over tid ivareta bredden av mål for opplæringen.

Skolen skal vurdere om endringer i organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen kan bidra til økt måloppnåelse hos elevene i det valgte temaet.

Den skolebaserte vurderingen skal identifisere hvilke endringer som best kan øke måloppnåelsen for elevene innenfor det skolen har valgt å se på i vurderingen. Måloppnåelsen sikter her til alle målene i læreplanverket som inngår i det valgte temaet, og ikke bare faglige mål.

I kravet ligger det at skolen må vurdere endringer innenfor ulike rammebetingelser for opplæringen, og i utgangspunktet ikke bare velge å se på én type tiltak. Endringer skolen kan vurdere, er nye tiltak som for eksempel oppstart av et utviklingsarbeid. Skolen kan også vurdere om videreføring av det som skolen allerede gjør, er det beste. Skolen må vurdere endringene for skolen som helhet på systemnivå, selv om eventuelt konsekvensene av endringene i noen tilfeller primært vil vise seg for enkelte klasser eller for enkelte fag.

Skolen skal følge opp de endringer som de eventuelt kom frem til i den skolebaserte vurderingen.

Hensikten med den skolebaserte vurderingen er å sørge for at skolen lærer og utvikler seg slik at elevene i enda større grad kan nå bredden av mål i læreplanverket. Når skolen gjennom vurderingen avdekker forbedringsområder, må skolen derfor følge opp dette videre. Endringene kan både være at skolen iverksetter nye enkelttiltak, eller at de starter et utviklingsarbeid. Skolen kan også komme frem til at de kun vil opprettholde og eventuelt forsterke det de allerede gjør. I noen tilfeller kan foreslåtte endringer eller tiltak være slik at det er nødvendig med en dialog med skoleeier før tiltakene eventuelt iverksettes.

Skolen skal ha en bred og representativ medvirkning i arbeidet med skolebasert vurdering.

I ordet «skolebasert» ligger det at vurderingen må involvere alle berørte parter på skolen i både analysen og i arbeidet med endringer og tiltak på bakgrunn av analysen. Gjennom vurderingen blir personalet bevisstgjort på sammenhengen mellom hvordan opplæringen gjennomføres, og i hvilken grad elevene når målene. Lærerne vil også være sentrale i å gjennomføre de fleste endringstiltakene. Å involvere lærerne er derfor viktig for at eventuelle tiltak skal lykkes. Skolen vurderer for øvrig hvem som skal delta ut fra temaene som berøres. Å involvere elevene vil være aktuelt i mange tema.

Skolen skal gjennomføre skolebasert vurdering jevnlig.

Den skolebaserte vurderingen må utføres i samsvar med forutsetningen, jf. de foregående kravene til gjennomføringen av vurderingen. Skolen må gjennomføre slik skolebasert vurdering jevnlig, jf. forskrift til opplæringsloven § 2-1. I utgangspunktet bør vurderingen gjennomføres årlig, men det må anvendes skjønn hvor tidsbruk vurderes opp mot det forsvarlige.

7.2 Fylkesmannens undersøkelser

Skolen skal velge tema for den skolebaserte vurderingen basert på en bred og samlet vurdering av om elevene når målene i læreplanverket (LK06).

I Reflex vises det til at Sandesundveien skole har utarbeidet kriterier for god læringskvalitet. Kriteriene er et resultat av skoleeiers kvalitetsvurdering av Sandesundsveien barneskole 2014. Det opplyses at det siden er utviklet et prosesskriv internt på skolen. Skolen har systemet Conexus Engage (Vokal) for oppfølging av kartleggingsresultater og for innsamling av data for elever og grupper. Rapporter kan hentes ut for elever og grupper til analysearbeid internt på gruppenivå, trinn-nivå og skolenivå. Det opplyses at appen Showbie brukes på alle skolens trinn og at denne gir skolens ledelse tilgang til aktivt vurderingsarbeid ut mot skolen på elev-, gruppe- og trinn-nivå. Det opplyses videre at skolen har valgt sine fokusområder med utgangspunkt i skoleeiers kvalitetsvurdering. Det opplyses også at fokusområdene er sett i sammenheng og i en helhet med Sandesundveien skoles visjon og verdier.

I Reflex opplyses det at skolebasert vurdering har vært fellestema knyttet til innsamling av kartleggingsmaterieill i Engage høst og vår. Det blir også vist til andre tester og prøver. I Reflex heter det at det ikke har vært noen oppfølging fra ledelsen knyttet til hva resultatene skal brukes til. Det heter videre at resultatene i Vokal arbeides det videre

med på trinnene. Det samme gjelder trivselsundersøkelsene som alle elever ved skolen tar. Trinnene har ulike praksis på temaene mål og vurdering i de ulike fagene.

I Reflex blir det opplyst at lekser har vært gjenstand for skolebasert vurdering knyttet til svake resultater på kartlegginger.

Intervjuene opplyser ikke om andre satsninger det er arbeidet med ved Sandesundsveien barneskole, utover dem som er initiert av Sarpsborg kommune. Her blir det vist til eksempelvis områdene lesing, regning, naturfag og teknologi. Det blir pekt på at dette har vært relevante områder for skolen og som involverer alle ansatte. Det blir videre opplyst om at også trivsel og et trygt og godt skolemiljø er et hovedområde ved skolen.

Skolen skal vurdere om endringer i organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen kan bidra til økt måloppnåelse hos elevene i det valgte temaet.

I Reflex blir det opplyst at lekser har vært gjenstand for skolebasert vurdering knyttet til svake resultater på kartlegginger. Som en konsekvens av dette har skolen satt fokus på veiledning ved leksearbeid på skolen. Det opplyses videre at det er skolens plangruppe som setter tema på dagsorden. Eksempler som nevnes er regneveileder og leseveileder.

I Reflex opplyses det at skolens plangruppe vurderer utviklingsarbeid over tid. Skoleledelsen opplyser videre at skolen har mulighet til å organisere fleksible læringsgrupper. Gruppene tar utgangspunkt i elevenes mestring og behov for tilrettelegging.

Reflex viser et spenn i svarene. Det vises til at ledelsen vurderer kontinuerlig organisering og tilrettelegging på de ulike trinnene. Det opplyses at dette tidligere medførte at trinnene ikke fikk samarbeidet på en god måte. Videre opplyses det at det til nå ofte har vært endringer i vurderingsskjema, uke- og årsplaner og fokusområder. Det vises til at skolen er i endringsprosess hvor endringer, tilrettelegging og gjennomføring blir ivaretatt bedre og at dette kommer ansatte og elever til gode.

Samtidig fremkommer det i Reflex at endringer i organisering av undervisningen i liten grad vurderes og at dette kommer an på ressurstildelingen på trinnet.

Det går frem i intervjuene at det ikke er satset på andre områder enn det kommunen har bestemt. Av intervjuene går det videre frem at det i liten grad har funnet sted evalueringer av satsninger eller resultater. Dette har derfor i mindre grad vært tema i fellestid. Skoleledelsen peker på at ikke hele personalet har vært involvert i satsninger i etterkant i vurdering av læringsresultater. Dette har vært diskutert i grupper som har vært knyttet til f.eks. nasjonale prøver.

Skolen skal følge opp de endringer som de eventuelt kom frem til i den skolebaserte vurderingen.

I Reflex heter det at skolebasert vurdering er en del av læringsløya som legger vekt på evaluering og endring underveis basert på funn og erfaringer. I Reflex opplyses det om at det frem til sommeren 2017 gjort mange endringer ved skolen uten at disse ble evaluert eller fulgt opp eller involverte de ansatte. Det opplyses videre at grunnet nyansettelser og omorganisering fra skoleåret 2017/2018 har ikke området skolebasert vurdering blitt

jobbet med i særlig stor grad frem til nå. Samtidig vises det til at endringer følges opp på trinn.

Av intervjuene går det frem at skolen jobber med satsningsområder som kommunen har plukket ut. Samtidig fremkommer det at overordnede satsninger ved skolen i liten grad har vært drøftet i fellestid.

Skolen skal ha en bred og representativ medvirkning i arbeidet med skolebasert vurdering

I Reflex opplyses det at skolebasert vurdering har vært forankret i skolens plangruppe. Denne består av tillitsvalgte, ledelse, områdeansvarlige lærere for satsningsområdene LES-REGN og iPad. Det oppgis at gruppen har fokus på skoleutvikling og tar utgangspunkt i skolens ståsted for praksis. Det opplyses at tillitsvalgte, faggrupper og plangruppen er sentrale for medvirkning til skolebasert vurdering. I Reflex oppgis det at klasseråd og elevråd også skal få ta del i skolens utviklingsarbeid og vurderingskultur. I Reflex går det frem at de ansatte har blitt mer involvert i arbeidet med skolebasert vurdering og evaluering av endringer. Samtidig blir det opplyst at medvirkning hovedsakelig er knyttet til arbeid på trinnene.

I intervjuene pekes det på at plangruppa skal håndtere de kommunale satsningsområdene. Ifølge rektor har Sandesundsveien barneskole en god plangruppe som tenker innovativt som gjerne vil løfte skolen videre. Det opplyses samtidig at det i enkelte prosesser har vært vanskelig å få til medvirkning på det som skal gjøres. Rektor peker på at ikke hele personalet har vært involvert i satsninger i etterkant i vurdering av læringsresultater, da dette har funnet sted gruppevis knyttet til f.eks. nasjonale prøver. Rektor opplyser at skolens ansatte har etterspurt slik medvirkning.

I Reflex viser ny rektor ved skolen til at det per oktober ikke er kjent at dette er innarbeidet på systemnivå på ved Sandesundsveien barneskole. Samtidig viser rektor til at elevråd har vært en stemme inn i arbeid som har hatt fokus ved skolen. De ansatte viser her til at elevmedvirkning uttrykkes ved elevenes elevsamtaler 2 ganger per år og ved at elevene tar kontakt med ny rektor som er synlig ute blant elevene. Videre vises det til elevmedvirkning knyttet til faglige aktiviteter.

Skolen skal gjennomføre skolebasert vurdering jevnlig.

I Reflex viser skoleledelsen til at skolebasert vurdering er en jevnlig prosess, hvor alle ved skolen skal evaluere og videreutvikle Sandesundsveien barneskole som kunnskapsarena og innovasjon. Ny skoleledelse viser til tilbakemeldingen om at Sandesundsveien barneskole har gjennomført skolebasert vurdering jevnlig, ikke er entydige. Dette er derfor usikkert ifølge ledelse. På dette punktet vises det i Reflex til at dette ikke har foregått jevnlig og har vært mangelfullt. Det opplyses samtidig at ny skoleledelse har medført endring.

Etter foreløpig rapport

Sarpsborg kommune ved Sandesundsveien barneskole har etter at foreløpig rapport forelå, oversendt policy-dokumentet «Praksis for skolebasert vurdering på Sandesundsveien barneskole». Dokumentet redegjør for hvordan skolen forstår skolebasert vurdering, jf. avsnittet «Sentrale føringer for skolebasert vurdering». Av samme dokument fremkommer videre at skolen har etablert et årshjul for skolebasert

vurdering. Dette bygger på trinnene «Kvalitetssikring, kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling». Skolen har også redegjort for hvordan den ser at disse «trinnene» henger sammen – og hvordan den knyttes til utviklingsdialogen med skoleeier og vurdering på organisasjonsnivå. Årshjulet gir en oversikt over kunnskapsgrunnlaget som skolen legger til grunn i arbeidet med skolebasert vurdering. Videre viser årshjulet til *innhold* i betydningen hvordan den skolebaserte vurderingen operasjonaliseres ved Sandesundsveien barneskole. Frekvensen på ulik innhenting av kunnskapsgrunnlag er oppgitt til årlig eller halvårlig. Gjennomføring av ståstedsanalyse, jf. kvalitetsvurdering av hele skolen, er oppgitt til hvert 4. år. Frister, involverte og ansvarlige for å sørge for gjennomføring av elementene i årshjulet fremgår også.

7.3 Fylkesmannens vurderinger

Skolen skal velge tema for den skolebaserte vurderingen basert på en bred og samlet vurdering av om elevene når målene i læreplanverket (LK06).

Det opplyses at Sandesundveien skole har utarbeidet kriterier for god læringskvalitet og et prosesskriv for skolen etter skoleeiers kvalitetsvurdering av denne skolen 2014. Skolen har et system for oppfølging av kartleggingsresultater, for innsamling av data for elever/grupper og for rapporter til analysearbeid internt. Det benyttes også andre IT-baserte verktøy på alle skolens trinn og gir skolens ledelse tilgang til aktivt vurderingsarbeid ut mot elev-, gruppe- og trinn-nivå. Sandesundsveien barneskole har valgt sine fokusområder med utgangspunkt i skoleeiers kvalitetsvurdering. Fokusområdene er sett i sammenheng og i en helhet med Sandesundsveien barneskole sin visjon og verdier. Det er opplyst om at lekser har vært gjenstand for skolebasert vurdering knyttet til svake resultater på kartlegginger. Vi finner ikke dette temaet ytterligere omtalt i våre undersøkelser.

Skolebasert vurdering har vært fellestema knyttet til innsamling av kartleggingsmaterieill i Engage høst og vår, sammen med andre tester og prøver. Det går frem av dokumentasjonen at det ikke har vært noen oppfølging fra ledelsen knyttet til hva resultatene skal brukes til. Det er opplyst at arbeidet med resultatene har foregått på trinnene

Utover det som er nevnt om området lekser, er det ikke opplyst om andre satsninger/ tiltak ved Sandesundsveien barneskole, enn dem som er initiert av Sarpsborg kommune - eksempelvis områdene lesing, regning, naturfag og teknologi. Disse har imidlertid vært relevante områder for skolen og har involvert alle ansatte. Fylkesmannen finner det ikke godtgjort at skolen selv har sett på hvilke endringer som best kan øke måloppnåelsen for elevene innenfor et valgt tema ved skolen. Måloppnåelsen sikter her til alle målene i læreplanverket som inngår i det valgte temaet, ikke bare faglige mål. I kravet ligger det at Sandesundveien skole vurderer endringer innenfor ulike rammebetingelser for opplæringen og ikke i utgangspunktet bare ser på én type tiltak. Å vurdere endringer innebærer at Sandesundsveien barneskole må se på hva som best kan bidra til at elevene ved skolen når målene i læreplanverket. Tiltakene kan være nye, utviklingsarbeid eller videreføring av det som Sandesundsveien barneskole allerede gjør. Sandesundsveien barneskole må vurdere dette for skolen som helhet på systemnivå. Ved skolebasert vurdering må lærernes vurderinger ses på samlet og helhetlig, selv om konsekvensene av endringene i noen tilfeller primært vil vise seg for enkelte klasser/grupper eller for enkelte fag.

Skolen skal vurdere om endringer i organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen kan bidra til økt måloppnåelse hos elevene i det valgte temaet.

Det er opplyst at lekser har vært gjenstand for skolebasert vurdering knyttet til svake resultater på kartlegginger ved Sandesundsveien barneskole. Som en konsekvens av dette har skolen satt fokus på veiledning ved leksearbeid på skolen. Skolen har mulighet til å organisere fleksible læringsgrupper som tar utgangspunkt i elevenes mestring og behov for tilrettelegging. Av dokumentasjonen kommer det ikke frem hvordan Sandesundsveien barneskole konkret har vurdert fokuset på leksearbeid i forhold til endring av organisering ved skolen, tilrettelegging og gjennomføring av opplæringen. Dette gjelder etter vårt syn også for andre tema som blir oppgitt; regneveileder og leseveileder, som har vært sentrale tiltak ved skolen, bestemt av skoleeier.

Dokumentasjonen viser til at en vurdering av endringer mv. beskrives ulikt ved skolen. På en side viser skolen til at organisering og tilrettelegging blir vurdert kontinuerlig på de ulike trinnene, men at dette tidligere kan ha medført at trinnene ikke fikk samarbeidet på en god måte. Det vises videre til at skolen er i endringsprosess hvor endringer, tilrettelegging og gjennomføring nå blir ivaretatt bedre og at dette kommer ansatte og elever til gode. På en annen side fremkommer det av dokumentasjonen at satsninger og resultater ikke er evaluert med bred nok medvirkning. Det samme synes å gjelde endringer i organisering i undervisning. Også skoleledelsen peker på at det ikke har vært bred nok medvirkning i satsninger i etterkant i vurdering av læringsresultater. Dette har vært diskutert i grupper som har vært knyttet til f.eks. nasjonale prøver. I den skolebaserte vurderingen skal Sandesundsveien barneskole se på hvilke endringer som best kan øke måloppnåelsen for elevene innenfor det valgte temaet. I kravet ligger det at Sandesundsveien barneskole må vurdere endringer innenfor ulike rammebetingelser for opplæringen og ikke i utgangspunktet bare se på én type tiltak. Etter Fylkesmannens syn har ikke Sandesundsveien barneskole ennå vurdert endringene for skolen som helhet på systemnivå. Når enkeltlærere isolert vurderer endringer i en klasse eller for en elev, er ikke dette i seg selv skolebasert vurdering. Ved skolebasert vurdering må lærernes vurderinger ses på samlet og helhetlig for skolen, selv om konsekvensene av endringene i noen tilfeller primært vil vise seg for enkelte trinn, grupper eller for enkelte fag.

Skolen skal følge opp de endringer som de eventuelt kom frem til i den skolebaserte vurderingen.

Sandesundsveien barneskole peker på at skolebasert vurdering er en del av læringsløyfa som legger vekt på evaluering og endring underveis, basert på funn og erfaringer. Av dokumentasjonen fremgår det at det frem til sommeren 2017 var gjort mange endringer ved skolen uten at disse ble evaluert eller fulgt opp eller involverte de ansatte. Samtidig vises det til at endringer er fulgt opp på trinn. Det er videre opplyst at grunnet nyansettelser og omorganisering fra skoleåret 2017/2018 har ikke området skolebasert vurdering blitt jobbet med i særlig stor grad frem til nå.

Satsningsområder som kommunen har plukket ut, jobbes det med. Samtidig har overordnede satsninger ved skolen i liten grad vært drøftet i fellestid. Eksempel på dette synes å være lave resultater på nasjonale prøver. I den skolebaserte vurderingen skal Sandesundsveien barneskole se på hvilke endringer som best kan øke måloppnåelsen for elevene innenfor et valgt tema. I kravet ligger det at Sandesundsveien barneskole må vurdere endringer innenfor ulike rammebetingelser for opplæringen og ikke i utgangspunktet bare se på én type tiltak. Skolen må vurdere endringene for skolen som

helhet på systemnivå. På bakgrunn av mangler ved den skole baserte vurderingen, er det Fylkesmannens vurdering at Sandesundsveien barneskole ikke har sørget for å følge opp endringer i lys av helhetlige vurderinger gjort på systemnivå.

Skolen skal ha en bred og representativ medvirkning i arbeidet med skolebasert vurdering

Ved Sandesundsveien barneskole skal skolebasert vurdering, herunder håndtering av de kommunale satsningsområdene være forankret i skolens plangruppe. Denne består av tillitsvalgte, ledelse, områdeansvarlige lærere for satsningsområdene LES-REGN og iPad. Det oppgis at gruppen har fokus på skoleutvikling og tar utgangspunkt i skolens ståsted for praksis. Det synes som de ansatte ved skolen har blitt mer involvert i arbeidet med evaluering av endringer enn tidligere. Det fremkommer at det i enkelte prosesser har vært vanskelig å få til medvirkning på det som skal gjøres. Medvirkning har da hovedsakelig vært knyttet til arbeid på trinnene. Rektor peker på at ikke hele personalet har vært involvert i satsninger i etterkant i vurdering av læringsresultater, da dette har funnet sted gruppevis knyttet til f.eks. nasjonale prøver. Rektor opplyser at skolens ansatte har etterspurt slik medvirkning. Etter vårt syn har ikke Sandesundsveien barneskole til nå involvert alle berørte parter både i analysen og i arbeidet med hvilke endringer og tiltak som bør gjennomføres ved skolen. Selv om medvirkning har funnet sted i plangruppe og på trinn, anser vi ikke at dette er tilstrekkelig for en bred og representativ medvirkning ved skolen. Det er også viktig av elevene skal medvirke i dette arbeidet.

Ny rektor ved skolen opplyser at det per oktober ikke er kjent at elevmedvirkning er innarbeidet på systemnivå ved Sandesundsveien barneskole. Samtidig viser rektor til at elevråd har vært en stemme inn i arbeid som har hatt fokus ved skolen. Det er skolen som vurderer hvem som skal delta fra skolen ut fra temaene som berøres. Skolebasert vurdering knyttet opp mot elevenes læringsresultater og hvor tiltak oppgis å være knyttet til lekse-temaet, er etter Fylkesmannens syn å anse som relevant å involvere elevene ved Sandesundsveien barneskole i - og blant annet høre elevene både på individ og systemnivå. Fylkesmannen finner imidlertid ikke at elevene ved skolen har vært involvert i analyse eller i arbeidet med hvilke endringer og tiltak som bør gjennomføres ved skolen de går på innenfor temaene det er opplyst om, eller at slik involvering er lagt til rette for.

Skolen skal gjennomføre skolebasert vurdering jevnlig

Skolebasert vurdering må utføres i samsvar med kravene til innhold i og gjennomføring av vurdering slik de går frem av kravene i de 4 punktene over. Ifølge skoleledelsen er skolebasert vurdering en jevnlig prosess, hvor alle ved skolen skal evaluere og videreutvikle Sandesundsveien barneskole som kunnskapsarena og innovasjon. Ny skoleledelse viser til at tilbakemeldinger om at Sandesundsveien barneskole har gjennomført skolebasert vurdering jevnlig, ikke er entydige og viser til at det usikkert om det er gjennomført skolebasert jevnlig. Øvrig dokumentasjon peker på at dette ikke har foregått jevnlig og at gjennomføringen har vært mangelfullt. Det opplyses samtidig at ny skoleledelse har medført positiv endring. En forsvarlig skolebasert vurdering er viktig for at Sandesundsveien barneskole skal være en lærende organisasjon og gjennomføre endring og iverksette nødvendige tiltak for å øke elevenes måloppnåelse. Skolen skal derfor gjennomføre skolebasert vurdering jevnlig. Dette innebærer i utgangspunktet en årlig vurdering. Som følge av manglene det er vist til i de fem punktene over, anser ikke

Fylkesmannen at Sandesundsveien barneskole har gjennomført skolebasert vurdering jevnlig i samsvar med kravene til innhold i og gjennomføring av vurderingen.

Etter foreløpig rapport:

På bakgrunn av skolens redegjørelse og innsendt dokumentasjon er det Fylkesmannens vurdering at det er sannsynliggjort at skolen sørger for å velge tema for den skolebaserte vurderingen basert på en bred og samlet vurdering av om elevene når målene i læreplanverket (LK06). Det er vårt syn at skolen setter seg i stand til å vurdere om endringer i organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen kan bidra til økt måloppnåelse hos elevene i det valgte temaet. Gjennom opplysningene om innhold i trinnene *kvalitetssikring, kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling* er det tilstrekkelig sannsynliggjort at skolen følger opp de endringer som skolen kommer frem til i den skolebaserte vurderingen. Slik det bl.a. er redegjort for under innhold/ansvarlig i årshjulet, har skolen en bred og representativ medvirkning i arbeidet med skolebasert vurdering. Vi bemerker samtidig at bruk av elevråd kan komme tydeligere til uttrykk. Årshjulets opplysninger om frekvens, samt opplysningen om utviklingsbesøk og utviklingsdialog, godtgjør etter vårt syn at Sandesundsveien barneskole vil gjennomføre skolebasert vurdering jevnlig.

7.4 Fylkesmannens konklusjon

Med bakgrunn i den informasjonen som har fremkommet i tilsynet, er det vår konklusjon at Sarpsborg kommune – Sandesundsveien barneskole har valgt tema i den skolebaserte vurderingen basert på en bred og samlet vurdering av om elevene når målene i LK06. Det er sannsynliggjort at skolen vurderer om endringer i organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen kan bidra til økt måloppnåelse hos elevene i det valgte temaet.

Med bakgrunn i den informasjonen som har fremkommet i tilsynet, er det vår konklusjon at Sarpsborg kommune – Sandesundveien skole iverksetter tiltak på bakgrunn av resultater som de kommer frem til i skolebasert vurdering. Skolen har en bred og representativ medvirkning i den skolebaserte vurderingen, og det gjennomføres skolebasert vurdering jevnlig.

8. Rett til innsyn i sakens dokumenter

Skoleeier har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Trond S. Haugerud

Kjell-Olaf Richardsen

Nils-Arve Savjord

Tilsynsleder

Revisor

Revisor

Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget

Følgende dokumenter inngår i dokumentasjonsgrunnlaget for tilsynet:

- Eksempel på bruk av Ithought 2. trinn
- Elev- og utviklingssamtalskjema
- Engelsk, periodeplan 5. trinn 2017-2018
- Engelsk, periodeplan 7. trinn 2017-2018
- English curriculum grad 2 Autumn 2017
- English curriculum grad 2 Spring 2018
- Foreldrekurs Ipad
- Forhåndsvarsel og samtykke ved særskilt språkopplæring
- Gjennomsnittlig ukeplan 2. trinn
- Gjennomsnittlig ukeplan 5. trinn
- Gjennomsnittlig ukeplan 7. trinn
- God læringskvalitet versjon II
- Henvisningsskjema ti IPPT
- Kartlegging av behov for særskilt språkopplæring
- Kartlegging av norskferdigheter
- Rutiner for kartlegginger
- Liste over apper Ipad i bruk på SSV
- Mal for funksjonsbeskrivelse kontaktlærer
- Mal for stillingsbeskrivelse assistent i skolen
- Mal for stillingsbeskrivelse pedagog med §5.1-ansvar
- Mal for stillingsbeskrivelse pedagog
- Mal pedagogisk rapport og gjentatt tilmelding
- Matematikk periodeplan 2. trinn 2017-2018
- Matematikk prøve vurderingsark
- Matematikk, periodeplan 5. trinn 2017-2018
- Matematikk, periodeplan 7. trinn 2017-2018
- Melding til skolens tiltaksteam
- Musikk, periodeplan 2. trinn 2017-2018
- Musikk 5. trinn ved bruk av appen iThoughts
- Musikk, periodeplan 5. trinn 2017-2018
- Musikk, periodeplan 7. trinn 2017-2018
- Målark til kapittelprøve i matematikk uke 39
- Oppvekst- og utdanningspolitisk plattform i Sarpsborg
- Prinsipper for organisering og opplæring av flerspråklige elever i grunnskolen i Sarpsborg kommune
- Prosedyre særskilt norsk
- Prosedyre ved lærerbytter for elever
- Rapportskjema for særskilt språkopplæring
- Rapportskjema for tospråklige lærere
- Reflex – Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen
- Rutiner – saksgang – internt tiltaksteam
- Rutiner nasjonale prøver
- Prosedyre/saksgang for arbeid med spesialundervisning ved Sandesundsveien skole
- Rutiner – saksgang – eksternt tiltaksteam
- Sjekkliste til mattelekser 5B

- Sjekkpunktliste for fokus i trinnoppfølgingen
- Skjema for bortfall av timer til spesialundervisning
- Elevskjema for registrering av bortfallstimer for elever med vedtak etter § 5-1 og § 2-8 ved Sandesundsveien barneskole
- Skoleeiers forsvarlige system § 13-10
- Skolemal, ressurser og timeplan trinn skoleåret 2017-2018
- Språksentret
- Særskilt norsk, periodeplan 2. trinn 2017-2018
- Særskilt norsk, periodeplan 5. trinn 2017-2018
- Særskilt norsk, periodeplan 7. trinn 2017-2018
- Særskilt norsk, vedlegg til periodeplan 2. trinn
- Tiltakskjedemodellen anvendt på skolenivå
- Trinnorganisering
- Utviklingssamtalen og årsplanene
- Årshjul flerspråklige elever 201-2018
- Årshjul språksentret 2017-2018
- Årsplan engelsk trinn 1-7 – fordeling av kompetansemål
- Årsplan matematikk – fordeling av kompetansemål
- Årsplan musikk 1-7 – fordeling av kompetansemål
- Bibliotek – stillingsbeskrivelse
- Bibliotek
- Den gode starten
- Elevrådet – oppgavebeskrivelse for elevrådskontakt
- Evaluering og innspill til nytt skoleår – rutine
- Fagansvarlig leseveileder – oppgavebeskrivelse
- Fokus i SU og SMU – elevrådet medvirker
- Føringer basert på erfaringer ved timeplanareidet
- Ipad oversikt over begrunnelser og gevinster
- Mal for oppfølging av nyutdannede
- Mal for årshjul skolevandring
- Medarbeidersamtalen – mal
- Plangruppe – fokus på skolebasert vurdering
- Plangruppe – oppgavebeskrivelse
- Presisering av regler, rutiner og veiledning
- Rapportering på gjennomført skolevandring
- Reflex – Skolebasert vurdering
- Rutine for erfaringsdeling mellom skoleår
- Rutiner nasjonale prøver
- Visjoner og verdier – helhet og sammenheng
- Årshjul skolevandring

Dokumenter sendt inn etter foreløpig tilsynsrapport

- Forberedelser, gjennomføring og etterarbeid med nasjonale prøver – prosedyre
- Læreres bruk av halvårsvurderingsskjema – prosedyre
- Læreres bekymring for elevers utbytte av den ordinære opplæringen
- Læreres systematiske og løpende vurdering av elevenes utbytte av den ordinære opplæringen
- Skjema for halvårsvurdering inkludert skjema for elev- og utviklingssamtale

- Årshjul for kartlegging ved Sandesundsveien barneskole
- Årshjul for skolebasert vurdering på Sandesundsveien barneskole

Intervjuer:

- Teamleder
- Lærer spesialundervisning
- Lærer særskilt språkopplæring
- Lærer 2. trinn matematikk
- Lærer 2. trinn engelsk
- Lærer 2. trinn musikk
- Lærer 5. trinn matematikk
- Lærer 5. trinn engelsk
- Lærer 5. trinn musikk
- Lærer 7. trinn matematikk
- Lærer 7. trinn engelsk
- Lærer 7. trinn musikk
- Rektor
- Elever

En presentasjon av skolens digitale læringsplattform og av applikasjonene brukt i undervisningen ved skolen, ble gitt av skolen før intervjuene startet.